

Sygn. akt V ACa 48/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2022r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca – SSA Barbara Konińska

Sędziowie: SSA Aleksandra Janas

SSA Dariusz Chrapoński

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2022r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. B. (1) i I. B. (1)

przeciwko Bankowi (...) Spółki Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 15 października 2020r., sygn. akt I C 290/20

I. w zakresie żądania głównego:

1. oddała apelację;
2. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;

II. w zakresie żądania ewentualnego:

1. oddała apelację;
2. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Dariusz Chrapoński SSA Barbara Konińska SSA Aleksandra Janas

Sygn. akt V ACa 48/21

UZASADNIENIE

Powodowie I. i J. B. (1)wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanej (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 88.631,66 zł tytułem uiszczonych na rzecz pozwanego świadczeń nienależnych i ustalenia nieistnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego kredytu w związku ze stwierdzeniem nieważności umowy zawartej w dniu 28 kwietnia 2006r. pomiędzy powodami i pozwaną. Powodowie zgłosili również żądanie ewentualne zasądzenia na ich rzecz od pozwanej kwoty 87.036,73 zł tytułem zwrotu nienależnie pobranych przez pozwaną rat kapitałowo-odsetkowych w

wysokości wyższej niż faktyczne obowiązani byli uiszczać. Uzasadniając żądanie główne powodowie powoływali się na nieważność umowy. Uzasadniając żądanie ewentualne powołali się na abuzywność zapisów umownych.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Odnosząc się do roszczenia o zapłatę przywołała art. 410 § 1 k.c. w związku z art. 405 k.c. i wywodziła, że nie jest wzbogacona kosztem powodów, przeciwnie to powodowie, pomimo dokonywanych wpłat nadal są wzbogaceni kosztem pozwanej. Zaprzeczyła również aby umowa była nieważna, a co do roszczenia ewentualnego zaprzeczyła aby umowa zawierała klauzule abuzywne.

Wyrokiem z dnia 15 października 2020r. sygn. akt I C 290/20 Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił powództwa i zasądził od powodów J. B. (1) i I. B. (1) solidarnie na rzecz pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił następujące fakty:

W dniu 28 kwietnia 2006r. strony zawarły umowę kredytu mieszkaniowego (...). Na mocy umowy pozwana zobowiązała się do postawienia do dyspozycji powodów kwoty 155.696,20 CHF z przeznaczeniem na budowę domu jednorodzinnego realizowanego w ramach inwestycji deweloperskiej. Środki miały być wypłacane w transzach, po spełnieniu określonych w umowie warunków ich wypłaty. Kredyt mógł być wypłacony w walucie wymiennej na sfinansowanie zobowiązań za granicą i na spłatę kredytu walutowego, bądź w walucie polskiej na sfinansowanie zobowiązań w kraju. W tym ostatnim wypadku stosowano do przeliczenia kurs kupna dewiz obowiązujący u powódki w dniu realizacji zlecenia (§ 5 ust. 3 i 4 umowy). Odsetki od kredytu pobierane były w walucie kredytu wedle zmiennej stopy procentowej ustalonej przy użyciu stawki LIBOR (§ 6 i 7 umowy). Zabezpieczeniem umowy była m.in. hipoteka zwykła i kaucyjna określona w CHF (§ 11 umowy). Spłata zobowiązania powodów następowała w drodze potrącania przez pozwaną swoich wierzytelności z tytułu udzielonego kredytu z opisanego w umowie rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w walucie polskiej, przy czym przeliczenie następowało wedle obowiązującego u powódki w dniu wymagalności raty kursu sprzedaży dla dewiz (§ 14 ust. 1 i 6 umowy). Z § 31 umowy wynika, że powodowie zostali poinformowani o ryzyku zmiany kursów waluty i jego wpływie na wysokość zadłużenia i wysokość rat kredytu. Dalej w § 31 ust 2 zaznaczono, że powodowie mogą w całym okresie kredytowania dokonać zmiany waluty kredytu.

Dyspozycje wypłaty transzy kredytu zostały złożone w dniach: 16 czerwca 2006r., 2 sierpnia 2006, 2 października 2006r., 5 grudnia 2006r., 5 marca 2007r., 15 stycznia 2008r., 23 stycznia 2008r., 13 czerwca 2008r.

Aneks nr (...) do umowy zawartym w dniu 16 stycznia 2014r. strony ustaliły bezpłatne nieprocentowane rachunki dla potrzeb rozliczenia kredytu, w tym rachunek w walucie kredytu i rachunek w PLN zaznaczając, że środki z tego drugiego pobierane będą wyłącznie w wysadku, gdy na rachunku walutowym brak będzie środków pieniężnych wystarczających na spłatę raty. Załącznikiem do aneksu były zasady ustalania kursów wymiany walut i spreadu walutowego.

Powodowie zaciągnęli sporny kredyt na zakup domu jednorodzinnego. Nie przeprowadzili rozeznania w zakresie istniejących na rynku ofert kredytowych różnych banków. Za radą osoby trzeciej udali się do (...) SA. Formalności związane

z załatwieniem kredytu załatwiali w placówce banku. Odbyli w tym celu kilka wizyt w Banku. Z tego co zapamiętał powód, pracownicy banku zaproponowali powodom kredyt w złotych i omówili jego warunki. Zaproponowano również kredyt powiązany z CHF, informując, że aktualnie tj. na chwilę sporządzania umowy jest on korzystniejszy, ale jeżeli kurs franka pójdzie w górę to raty będą wyższe. Powód pamięta też, że informowano go, że przeliczenie złotówki na franka dokonywane będzie przez pozwaną. W dniu 20 kwietnia 2006r. wypełnili wniosek kredytowy, na którym dokonali wyboru waluty – spośród kredytów oferowanych w PLN, Euro, USD i CHF wybrali kredyt powiązany z CHF.

Umowa zawarta między stronami sporządzona została przy użyciu wzorca stosowanego przez powódkę ale jej treść nie była tożsama ze wzorcem. Obowiązujący u powoda wzorzec miał charakter dokumentu wewnętrznego i był niejako podstawą do formułowania umów zawieranych indywidualnie z klientami banku. Wzorzec zawierał różne warianty rozwiązań umownych, spośród których przy zawieraniu umowy klient mógł wybrać takie, jakie uznał za odpowiednie. We wzorcu nie określono waluty umowy (§ 2 wzorca), nie określono jednoznacznie sposobu wypłaty kredytu (§ 5 wzorca). We wzorcu zawarto trzy możliwości spłaty kredytu: 1) z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego, 2) z rachunku walutowego, 3) z rachunku prowadzonego w walucie kredytu, na który kredytobiorca miał dokonywać wpłat z tytułu zobowiązania kredytowego (§ 13 wzorca). Praktyką pozwanej było, iż postanowienia umowy co do rodzaju waluty kredytu i sposobu jego spłaty były indywidualnie negocjowane z klientami. Klientom każdorazowo przedstawiono propozycje kredytu złotowego i informowano ich o ryzyku kursowym na wypadek zaciągnięcia kredytu powiązanego z inną walutą. Osobom zainteresowanym zaciągnięciem kredytu we franku szwajcarskim przedstawiano zawsze symulację spłaty kredytu udzielonego w złotówce i we franku. Procedury obowiązujące u pozwanej w dacie zawierania umowy obligowały pracowników banku do informowania klientów zainteresowanych kredytem udzielanym

w walucie wymiennej o tym, że: w rozliczeniach między klientami, a bankiem w obrocie dewizowym stosuje się ustalone przez bank kursy walut obcych w złotych, a kursy walut zamieszczane są w tabeli Kursów (...) SA, w przypadku wypłaty kredytu

w walucie polskiej kredyt wypłacany jest po kursie kupna dla dewiz, w przypadku spłaty kredytu w walucie polskiej kredyt jest spłacany po kursie sprzedaży dla dewiz, w przypadku wzrostu kursów walut podwyższeniu ulega rata spłaty i kwota zadłużenia wyrażone

w walucie polskiej. Zwracano uwagę, że przeliczenie z waluty kredytu nastąpi w momencie wymagalności poszczególnych rat. Warunki umowy były ustalane przed jej sporządzeniem na piśmie. Klienci przed ich uzgodnieniem mieli możliwość zapoznania się z wzorcem

i oferowanymi przez pozwaną wariantami postanowień umownych. Pracownicy banku informowali kredytobiorców, że najbezpieczniejszym wyborem jest kredyt w walucie,

w której osiągają dochody. Pracownicy powoda nie uzyskiwali żadnych korzyści materialnych w związku ze sprzedażą kredytów walutowych czy denominowanych.

Powódka ma wykształcenie średnie, powód ma wykształcenie zawodowe, w chwili zawierania umowy prowadził własną działalność gospodarczą w zakresie wykonywania instalacji CO, wentylacyjnych i hydraulicznych.

Sąd Okręgowy wskazał, że powodowie w wielu miejscach zeznają nielogicznie

i wyraźnie starają się umniejszyć fakt, że nie dołożyli należytej staranności przy zawieraniu umowy kredytowej, a skutki swoich zaniedbań próbują przerzucić na pozwaną. Sąd Okręgowy uznał za niewiarygodne twierdzenie powódki, że to pracownicy Banku za powodów dokonali wyboru rodzaju kredytu. Niewiarygodne są także w ocenie Sądu Okręgowego twierdzenia, że powodowie nie mieli wiedzy czym są kursy waluty i że różnią się one w zależności od dokonywania czynności kupna lub sprzedaży. Wskazał, że wiedza ta jest powszechna we współczesnym społeczeństwie, a powodowie zważywszy na poziom wykształcenia i sposób zarobkowania (własna działalność gospodarcza) nie mogą być uznani za osoby skrajnie nieporadne i nieprzystosowane społecznie. Dodał, że powodowie zasłaniają się niepamięcią, bądź powołują na pełne zaufanie, jakie mieli do pracowników pozwanej we wszystkich kwestiach, w których szczegółowe zeznanie mogłoby odnieść dla nich niekorzystny skutek, a powód w trakcie przesłuchania kilkakrotnie zmieniał wersję czy i jaką wiedzę miał na temat możliwości spłaty kredytu bezpośrednio we franku, opłacalności takiego rozwiązania i skutków wzrostu kursu franka. To powoduje, że zeznania powodów co do przebiegu czynności związanych z zawarciem umowy, udzielonych im informacji

i pouczeń są zdaniem Sądu I instancji niewiarygodne.

Sąd Okręgowy uznał, że sporna umowa jest umową o kredyt denominowany do CHF w rozumieniu art. 69 ust 2 pkt 4a i ust 3 ustawy prawo bankowe. Wskazał, że istotą umów denominowanych do waluty obcej jest wyrażenie kwoty zobowiązania w walucie obcej i jej następcze przeliczenie na złote polskie (lub inną walutę). Analiza treści spornej umowy

i okoliczności towarzyszących jej zawarciu wskazuje jednak w ocenie Sądu Okręgowego, iż przeliczenie wartości kredytu na złote polskie nie było elementem przedmiotowo istotnym umowy. Wskazał Sąd Okręgowy, że świadczenia stron od początku mogły być wykonane

w CHF, przy czym w przypadku wypłaty kapitału nastąpić to mogło pod warunkami związanymi z celem kredytowania. Dodał, że niezależnie od tego wybór sposobu uruchomienia kredytu leżał po stronie kredytobiorcy i to powodowie zdecydowali o wypłacie środków kredytu w PLN na rachunki przez nich wskazane. Podniósł, że wybór sposobu uruchomienia kredytu warunkowany był oczywiście celem kredytu, tj. sfinansowaniem zobowiązań zaciągniętych w kraju. Dodał jednak, że nie zmienia to faktu, że wybór ten dokonany został przez powodów, albowiem to powodowie decydując się na zaciągnięcie kredytu u pozwanego określili jego cel i wskazali rachunki bankowe na które pozwana miała przelać środki uzyskane przez powodów z kredytu. Wskazał też, że zarówno cel kredytowania jak i numery rachunków bankowych, na które środki przelano zostały z pozwanymi indywidualnie uzgodnione i oczywistym jest, że nie mogły zostać powodom narzucone przez pozwaną.

Sąd Okręgowy wywiódł dalej, że powodowie już w chwili zawierania umowy mogli wybrać spłatę z rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowego (w PLN), rachunku walutowego (w walucie innej niż CHF) i w walucie kredytu tj. w CHF. Dodał, że powodowie zawierając umowę mieli zatem do wyboru w zasadzie wszystkie istniejące możliwości i mogli wybrać na potrzeby regulowania swojego zobowiązania w zasadzie każdą walutę. Wskazał, iż wybór waluty w jakiej następowała spłata rat był zatem przedmiotem indywidualnego uzgodnienia między stronami, a powodowie wybierając spłatę w walucie innej niż ta, w której zobowiązanie było wyrażone zdecydowali się na spłatę w złotych polskich przy wykorzystaniu kursów tabelarycznych stosowanych przez pozwaną z dnia spłaty, co w praktyce oznaczało, że zdecydowali się korzystać z usługi kantorowej świadczonej przez powódkę. Podkreślił też Sąd Okręgowy, że powodowie zostali pouczeni o stosowaniu w tego rodzaju rozliczeniach kursów ustalanych przez pozwaną, a nadto praktyką stosowaną

u pozwanej było zwracane konsumentom uwagi na stosowanie równego kursu przy wypłacie środków z kredytu i przy spłacie rat kapitałowo – odsetkowych. Dodał, że powodowie mogli wybrać opcję spłaty w innej walucie, co również wiązałoby się z korzystaniem z usługi kantorowej, ale mogli również wybrać spłatę w CHF, a wtedy w ogóle nie dochodziłoby do jakiegokolwiek przeliczenia ich wpłat. Podniósł, że w przypadku spłat rat kapitałowo-odsetkowych powodowie wybierali zatem pomiędzy rozwiązaniem gwarantującym im przeliczenie franka po cenie rynkowej, tj. spłatę bezpośrednio w CHF, co wiąże się z koniecznością samodzielnego nabywania waluty na rynku, a opcją wygodniejszą (choć prawdopodobnie droższą) jaką jest skorzystanie z usługi kantorowej banku. Wskazał też, że powodowie świadomie zdecydowali się na nabywanie franka w Banku, w miejsce poszukiwania i nabywania go na rynku celem spłaty zobowiązania zaciągniętego u pozwanej i wyrażonego w CHF.

Sąd Okręgowy na gruncie niniejszej sprawy nie podzielił prezentowanego czasem w orzecznictwie poglądu, iż wybór poszczególnych wariantów z wzorca umowy nie stanowi indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych. Wskazał, że pogląd ten w niektórych konkretnych sytuacjach może okazać się trafny, niemniej nie ma podstaw do dokonywania

w tym zakresie jakichkolwiek generalizacji. Dodał, że w realiach dotyczących zawierania niniejszej umowy wybór jakiego mogła dokonać strona powodowa był szeroki i obejmował całe spektrum akceptowanych przez bank rozwiązań, z których powodowie mogli wybrać dla siebie najkorzystniejsze. Podniósł też, że w zakresie sposobu spłaty kredytu wzorzec przewidywał w zasadzie wszystkie dostępne możliwości, co przesądza o tym, że dokonanie wyboru spośród oferowanych przez pozwaną wariantów spełniało przesłanki indywidualnego uzgodnienia warunków umownych.

Sąd Okręgowy nie podzielił prezentowanych przez stronę powodową zarzutów co do sprzeczności umowy z prawem lub zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c.). Uznał za nietrafne wywody strony powodowej co do sprzeczności umowy z art. 358¹ § 2 k.c. Za chybione uznał też wywody co do braku oznaczenia kwoty udzielonego kredytu. Dodał, że wbrew twierdzeniom powodów kwota kredytu była znana i jednoznacznie określona od chwili zawarcia umowy i wynosiła 155. 696,20 CHF. Wskazał, że stanowiła ona jednocześnie kapitał zadłużenia, który nie podlegał i nie podlega żadnym zmianom poza tymi, które wynikają ze spłaty rat. Dodał, że okoliczność, że po przeliczeniu na złotówki jest to

kwota wyższa niż w chwili zawierania umowy jest skutkiem niezależnych od pozwanej zmian kursowych, a negatywne konsekwencje tych zmian rekompensowane są częściowo spadkiem oprocentowania wynikającym z zastosowania stawki LIBOR.

Dalej Sąd Okręgowy wywiódł, że indywidualne uzgodnienie warunków umownych, udzielenie powodom szerokiej informacji na temat ryzyka związanego ze zmianą kursu waluty, a także udzielenie informacji co do sposobów przeliczania waluty powoduje, że postanowień umownych dotyczących tych kwestii nie można uznać za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Wskazał, że przyjęte przez strony rozwiązanie nie stanowią nadużycia dominującej pozycji pozwanego, a są wyrazem zgodnej woli stron. Dodał, że powodowie dokonali wyboru kredytu denominowanego do CHF spośród innych możliwości przedstawianych im w ramach oferty pozwanego Banku a wybór ten motywowany był prawdopodobnie korzystną wysokością raty i a także nieuzasadnionym przekonaniem powoda, co do ograniczonej możliwości zmiany kursu franka. Wywiódł dalej, że żadne okoliczności sprawy nie wskazują aby powodowie zostali nakłonieni do zawarcia umowy kredytu denominowanego poprzez jakiegokolwiek nierzetelne praktyki banku. Wskazał, że wyniki postępowania dowodowego wskazują, że umowa zawarta została przez powodów bez jakiegokolwiek analizy dostępnych na rynku ofert i bez rozważenia skutków prawnych i finansowych zaciągnięcia tak wysokiego i długotrwałego zobowiązania, do czego powodowie w ramach działania z należytą starannością byli zobowiązani. Podniósł, że okoliczność, że obecnie powodowie uznają, że dokonany przez nich wybór co do rodzaju umowy i sposobu jej spłaty nie był korzystny, nie ma wpływu na ważność umowy. W tej sytuacji Sąd Okręgowy nie dopatrył się przesłanek ustalenia nieważności umowy (art. 189 k.p.c.), a co za tym idzie nie znalazł podstaw do orzeczenia o zwrocie świadczenia nienależnego w wykonaniu nieważnej umowy (art. 410 § 1 i 2 k.c.).

Zan nietrafne uznał też Sąd Okręgowy zarzuty powodów, uzasadniające żądanie ewentualne, a dotyczące abuzywności klauzul przeliczeniowych dotyczących wypłaty kwoty kredytu w PLN przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wypłaconej kwoty z CHF według kursu kupna walut dla CHF ustalanego przez pozwanego i przy jednoczesnym przeliczaniu wpłat pozwanej po odmiennym kursie sprzedaży CHF ustalanego przez pozwanego w dniu spłaty. Przywołał przepis art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c., art. 385⁽¹⁾ § 3 k.c. oraz art. 3 i 4 ust.2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich i dokonując oceny spornej umowy zauważył, że ustalenie umowne polegające na wyrażeniu kwoty kredytu we franku szwajcarskim stanowi postanowienie określające główne świadczenia stron. Wskazał, że zostały one sformułowane jednoznacznie, a tym samym nie mogą być uznane za klauzule niedozwolone (art. 385⁽¹⁾ § 1 zd. 2 k.c., art. 4 ust 2 dyrektywy). Dodał, że umowa jest umową denominowaną do CHF, co oznacza, że wysokość świadczeń stron od początku była wyrażona w CHF i nie uległa żadnym zmianom (inaczej niż przy umowach indeksowanych, gdzie wysokość zobowiązania wyrażona jest w PLN,

a następnie odniesiona do kursu CHF, co może powodować wątpliwości co do wysokości zobowiązania). Jak wskazał Sąd Okręgowy przedmiotem badania Sądu pod kątem abuzywności klauzul umownych były tylko zatem tylko te wskazane przez powodów postanowienia umowy, które mogły mieć wpływ na wysokość rat kapitałowo odsetkowych tj. § 5 ust. 4 i ust. 5 umowy i § 14 ust. 6 umowy. Dodał, że postanowienia te szczegółowo ocenione przy rozważaniu przesłanek nieważności umowy nie mogą zostać uznane za abuzywne z uwagi na to, że zostały indywidualnie uzgodnione. Wskazał też, że przywoływane w uzasadnieniu żądania ewentualnego postanowienia § 19 ust. 1, § 20 pkt 1 i 2 oraz § 23 ust 1 i ust. 2 umowy nie mają związku z obliczeniem wysokości rat kapitałowo odsetkowych, a zatem nie mają związku z roszczeniem ewentualnym sformułowanym w pkt 3 pozwu i jako takie nie były objęte kontrolą Sądu.

Nie znajdując podstaw do stwierdzenia nieważności umowy ani uznania jej postanowień za niedozwolone Sąd Okręgowy uznał, że umowa z dnia 28 kwietnia 2006r. jest dla stron wiążąca, co skutkowało oddaleniem powództwa głównego i ewentualnego w całości.

O kosztach orzekł na zasadzie art. 98 k.p.c.

W apelacji od tego rozstrzygnięcia powodowie zaskarżonemu wyrokowi zarzucili naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę materiału dowodowego, błędnymi ustaleniami faktycznymi że strona powodowa miała możliwość wypłaty kredytu w walucie CHF, że od początku mogła wybrać spłatę kredytu w walucie CHF, że korzystała z „usługi kantorowej”, że zapisy umowy były indywidualnie negocjowane, że kwota udzielonego kredytu była znana i jednoznacznie określona, że zeznania świadków dotyczące okoliczności zawarcia umowy kredytu są wiarygodne, że strona powodowa nie udowodniła faktu naruszenia dobrych obyczajów oraz rażącego naruszenia interesów, że kwestionowane postanowienia umowne nie godziły w równowagę kontraktową stron umowy, uznanie przez Sąd zeznań stron za niewiarygodne;

2. art. 235⁽²⁾ § 1 pkt 3 k.p.c. przez jego niezastosowanie i brak pominięcia dowodu z Informacji o ryzyku kursowym i ryzyku stopy procentowej według zaleceń Rekomendacji, z procedury produktowej Kredyt mieszkaniowy (...), z Opinii na temat wybranych aspektów funkcjonowania rynku kredytów hipotecznych indeksowanych lub denominowanych w walutach obcych oraz kształtowania się kursu walutowego PLN/CHF;

3. art. 235¹ k.p.c. a także art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 205¹² k.p.c. przez jego błędne zastosowanie i pominięcie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego;

4. art. 69 ust 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe przez jego błędne zastosowanie;

5. art. 385¹³ k.c. i art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na: przyjęciu, że § 5 ust. 4 i 5, § 14 ust. 6 umowy kredytu nie stanowią w całości niedozwolonych postanowień umownych oraz zostały indywidualnie wynegocjowane z powodami, oraz uznaniu, iż okoliczność, że konsument dokonuje wyboru jednego spośród dwóch stosowanych przez przedsiębiorcę wzorców umownych oznacza, że doszło do indywidualnego uzgodnienia tych zapisów;

6. art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwą wykładnię polegającą na pominięciu pronunijnej wykładni, nieuwzględnieniu celów dyrektywy Rady Unii Europejskiej z dnia 5 kwietnia 1993 r. nr 93/13/EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich;

7. art. 65 § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe poprzez jego błędną wykładnię poprzez przyjęcie, że kwotą kredytu jest kwota 155.696,20 CHF;

8. art. 358¹ § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że przepis ten nie narzuca przyjęcia jednego miernika w zakresie klauzuli waloryzacyjnej;

9. art. 353¹ k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu przez Sąd, że nie została naruszona równowaga stron umowy;

10. art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

W związku z powyższymi zarzutami powodowie wniesli o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa głównego lub ewentualnego, i zasądzenie kosztów za II instancję. Z ostrożności procesowej wniesli o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości lub o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi do ponownego rozpoznania.

Pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja powodów nie mogła odnieść oczekiwanego przez nich skutku.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, jak i wysnute zeń wnioski i jako prawidłowe przyjmuje je za własne. Ustalenia Sądu I Instancji mają bowiem pełne odzwierciedlenie w materiale dowodowym sprawy, zaoferowanym przez strony, który to materiał poddany został ocenie nie wykraczającej poza granice przewidziane w art. 233 § 1 k.p.c.

Za nietrafny należy uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który to przepis dotyczy oceny wiarygodności i mocy dowodów przez sąd według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Powyższa ocena dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i doświadczenia życiowego. Ocena ta powinna uwzględnić wymagania prawa procesowego, wskazania wiedzy, reguły logicznego myślenia według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny ma obowiązek rozważyć materiał dowodowy jako całość, dokonując wyboru określonych środków dowodowych i wając ich wiarygodność oraz moc odnieść się do pozostałego materiału dowodowego. Też za oceny zebranego materiału dowodowego dokonał Sąd pierwszej instancji, nie naruszając płynących z art. 233 § 1 k.p.c. reguł, czemu dał wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Odmienne przekonanie skarżących o wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów, potrzebie ich przeprowadzenia i ich odmienna ocena niż dokonana przez Sąd Okręgowy nie daje podstaw do uznania zasadności postawionego w apelacji zarzutu.

Nawet w przypadku rozbieżnego w danej kwestii faktycznej materiału sprawy, ustalenia sądu nie tylko mogą ale i z konieczności opierają się tylko na części materiału dowodowego uznanego przez sąd za wiarygodny, co jednakże nie czyni zarzutu zasadnym. Gdy sąd stanowisko swe w tym względzie uzasadni zgodnie z intencjami art. 233 k.p.c., wskaże dlaczego ustalenia swe oparł na danej części materiału dowodowego to nie dopuszcza się uchybienia. Także w granicach swobodnej oceny dowodów, sąd ma prawo eliminować niektóre dowody z podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Jak podkreśla się w orzecznictwie, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym to ocena taka nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się stać choćby w równym stopniu na podstawie materiału sprawy dały się wysnuć wnioski odmienne (por. wyrok Sąd Najwyższego z 27 września 2002 r., II CKN 817/00).

Jak prawidłowo ustalił to Sąd Okręgowy powodowie składając wniosek kredytowy wnieśli o udzielenie im kredytu w wysokości równowartości 381.000 zł w walucie CHF /wniosek kredytowy – k. 110-111 akt/ ostatecznie zawierając umowę kredytu w wysokości 155.696,20 CHF. Jak wynikało zaś z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków powodowie mieli możliwość szerokiej negocjacji przy zawieraniu umowy, a także zmiany waluty w okresie całego kredytowania, co oznacza także możliwość wypłaty w tejże walucie. Nadto co wynika z treści samej umowy powodowie w całym okresie kredytowania mieli możliwość spłaty kredytu w walucie jego udzielenia, to jest CHF. Powodowie zaś w wyniku kilkukrotnych wizyt w banku i negocjacji sami dokonali wyboru opcji spłaty kredytu w PLN. Jak wynikało z zeznań świadków powodowie, podobnie jak inni klienci tego oddziału banku pozwanej byli informowani szeroko o ryzyku zmiany kursu wymiany walut, o ewentualnym skutku ziszczenia się tego ryzyka. Co więcej jak wynika z zeznań wszystkich świadków, klientom tej placówki zawsze, nawet jeżeli sami prosili o kredyt denominowany, proponowano kredyt w PLN. Co więcej jak należy wnosić z zeznań świadków, byli oni przestrzegani przed zaciąganiem kredytu w walucie, w której nie zarabiają. Jak wynika z zeznań świadków zapisy umowy kredytowej były więc z powodami w niniejszym przypadku indywidualnie negocjowane, powodowie mieli przedstawionych wiele możliwości. W chwili zawarcia umowy znana też była powodom kwota kredytu, która jednoznacznie wynika z treści podpisanej umowy jako 155.696,20 CHF. Bezzasadnym jest także zarzut, że świadkowie I. B. (2) i E. F. powinny pamiętać wszystkie szczegóły rozmów z powodami, co jak wskazują zasady logiki i doświadczenia życiowego na skutek upływu czasu i ilości udzielanych kredytów nie jest możliwe. Nie oznacza to jednak braku wiarygodności ich zeznań, ani braku możliwości czynienia na ich podstawie ustaleń, Skoro świadkowie w sposób jasny opisywali jak wyglądały stosowane przez nich pouczenia i o czym mówiły klientom placówki banku, w której pracowały, nie czyniąc co do tego odstępstw. brak jest podstaw do przypuszczeń, żeby powodom miały udzielić innych pouczeń, zwłaszcza że ich wynagrodzenie nie zależało w

żaden sposób od ilości sprzedaży kredytów w CHF. To zaś, że świadek M. K., nie rozmawiała z powodami przy samym składaniu wniosku kredytowego i omawianiu oferty nie oznacza, że jej zeznania są nieprzydatne dla sprawy. W tej sytuacji uznać też należy, wbrew zarzutom skarżących, że powodom w niniejszej sprawie przedstawiona została rzetelna, jasna i zrozumiała informacja umożliwiająca oszacowanie w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria co najmniej podstawowych konsekwencji ekonomicznych i prawnych podpisania umowy kredytu i ryzyka związanego z jego zaciągnięciem. W efekcie Sąd Okręgowy oceniając cały materiał dowodowy doszedł do zasadnego wniosku, że powodowie zostali dokładnie zapoznani przez pracowników placówki pozwanej z warunkami udzielenia kredytu denominowanego do waluty obcej, mechanizmem działania takiego kredytu, co nie wynika jedynie z treści blankietowego oświadczenia zawartego w dokumentacji kredytowej ale zeznań przesłuchanych w sprawie świadków. Zeznania te Sąd Okręgowy wraz z zeznaniami powodów ocenił i ocenie tej, w tym co do zakresu pouczeń udzielanych powodom, nie można zarzucić braku logiki ani sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego.

Niezasadnymi są też zarzuty naruszenia art. 235² § 1 pkt. 3 k.p.c. wywodzone z faktu dopuszczenia przez Sąd Okręgowy poszczególnych dowodów, w tym np. procedury produktowej Kredyt mieszkaniowy (...). Okoliczność, iż dokument ten miał charakter wyłącznie wewnętrzny nie stoi na przeszkodzie przeprowadzeniu dowodu z tego dokumentu, chociażby po to by ustalić, czy świadkowie biorący udział w procedurze zawarcia umowy postępowali zgodnie z treścią tego dokumentu, co mogło mieć wpływ na ocenę ich wiarygodności. Skarżący przy tym nie wykazali by dopuszczenie przez Sąd

I instancji kwestionowanych dowodów wpłynąć miało skutkować poczynieniem błędnych ustaleń w sprawie. Bezzasadnym jest także w świetle art. 245 k.p.c. zarzut by dokumenty prywatne nie mogły stanowić dowodu w sprawie.

Nietrafnym jest także zarzut naruszenia art. 235¹ k.p.c. mający polegać na błędnym zastosowaniu tego przepisu i pominięcie wniosku dowodowego o dopuszczenie

i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego skoro dowód ten nie miał w świetle analizy stanu faktycznego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i doprowadziłby jedynie do zbędnego przedłużenia postępowania w sprawie. Z tych samych przyczyn niezasadny jest też zarzut naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art 227 k.p.c. i art. 205¹² k.p.c.

Zasadnym okazał się zarzut dotyczący błędnego zastosowania art. art. 69 ust 2 pkt 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 2439), który to przepis wszedł w życie 26 sierpnia 2011r. na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2011r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011r., Nr 165, poz. 984). Powyższe stwierdzenie nie ma jednak wpływu na treść wyroku. Prawidłowo bowiem Sąd Okręgowy określił umowę łączącą strony jako umowę o kredyt denominowany do CHF. Powyższy typ umowy został wypracowany

w oparciu o zasadę swobody umów wynikającą z art. 353¹ k.c., a następnie usankcjonowany ustawowo, właśnie ustawą z dnia 29 lipca 2011r. o zmianie ustawy Prawo bankowe w art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy. Przepis art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe obecnie wprost przewiduje umowy o kredyty walutowe denominowane i indeksowane do waluty innej niż waluta polska. Zgodnie zaś z art. 4 powołanej ustawy w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia

w życie niniejszej ustawy ma zastosowanie art.69 ust.2 pkt 4a oraz art. 75b prawa bankowego, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia.

W efekcie w tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki. Tym samym przepis ten wprost potwierdza stosowanie przepisów dodanych ustawą nowelizującą do umów zawartych wcześniej. Zatem niezasadnym byłoby uznanie, że wyrażona w nim norma nie ma zastosowania, gdyż wcześniej zawarte umowy kredytu indeksowanego czy denominowanego miałyby być nieważne jako niedopuszczalne

w dacie ich zawierania. Sąd Najwyższy również uznał za dopuszczalne zawieranie umów kredytu indeksowanego i denominowanego, nie widząc podstaw do uznania, by konstrukcja tego typu umów naruszała obowiązujące przepisy prawa, czy zasadę walutowości (m.in. wyroki z 25 marca 2011 r. sygn. IV CSK 377/10, z 22 stycznia 2016 r. sygn. I CSK 1049/14, z 19 marca 2015 r. sygn. IV CSK 362/14, z 8 września 2016 r. sygn. II CSK 750/15,

z 1 marca 2017 r. sygn. IV CSK 285/16, z 14 lipca 2017 r. sygn. II CSK 803/16, z 27 lutego 2019 r. sygn. II CSK 19/18, z 4 kwietnia 2019 r. sygn. III CSK 159/17). W wyroku z dnia 25 marca 2011r., sygn. IV CSK 377/10 Sąd Najwyższy

wprost stwierdził, że „ulożenie stosunku prawnego w ten sposób, że strony wskazują inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania tego zobowiązania, jest zgodne z zasadą swobody umów (art. 353¹ k.c.).”

Za niesłuszny należy uznać zarzut naruszenia przepisów art. 385¹ § 3 k.c. i art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Wbrew twierdzeniom skarżących kwota kredytu była znana i jednoznacznie określona od chwili zawarcia umowy i wynosiła 155.696,20 CHF. To właśnie ta kwota stanowiła kapitał zadłużenia, który nie podlegał i nie podlega żadnym zmianom poza tymi, które wynikają ze spłaty rat. Jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie zarówno indywidualne uzgodnienie warunków umownych, jak i udzielenie powodom szerokiej informacji na temat ryzyka związanego ze zmianą kursu waluty, a także udzielenie informacji co do sposobów przeliczania waluty powoduje, że postanowień umownych dotyczących tych kwestii nie można uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. W tym miejscu powtórzyć należy za Sądem Okręgowym, że w niniejszym przypadku przyjętych przez strony rozwiązań nie można uznać za nadużycie dominującej pozycji pozwanej, a są one wyrazem zgodnej woli stron. Powodowie dokonali wyboru kredytu denominowanego spośród innych możliwości przedstawianych im w ramach oferty pozwanej i mimo udzielanych im pouczeń. Trafnie uznał zatem Sąd Okręgowy, że zawarcie kredytu denominowanego objęte było zatem wolą powodów, bo właśnie to odniesienie gwarantowało niższą ratę kredytu, a to z uwagi na zastosowanie do oprocentowania stawki referencyjnej LIBOR. Powodowie nie tylko nie zostali nakłonieni do zawarcia umowy kredytu denominowanego poprzez jakiegokolwiek nierzetelne praktyki banku, przeciwnie w sposób jasny i zrozumiały poinformowano ich o ryzyku jakie wiąże się z zaciąganiem kredytu w walucie innej niż waluta, w jakiej osiąga się dochody. Przy właściwym pouczeniu i świadomym wyborze nie może zaś być mowy

o naruszeniu uprawnień powodów. W konsekwencji nie doszło też do naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. ani art. 385 § 2 k.c. ani tym bardziej art. 353¹ k.c.

Za niezasadny należy uznać zarzut błędnej wykładni art. 65 § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe. Prawidłowo Sąd Okręgowy uznał bowiem, że kwotą kredytu jest kwota 155.696,20 CHF wskazana w § 2 ust. 1 umowy kredytu. To środki pieniężne w tej kwocie pozwana oddała zgodnie z umową stron do dyspozycji kredytobiorców. Umowa zaś określiła w jaki sposób środki te i w jakim terminie zostaną postawione do dyspozycji kredytobiorców a mianowicie po przeliczeniu ich na PLN.

Niezasadnym okazał się też zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. mający polegać na jego niezastosowaniu. Powodowie nie przytoczyli bowiem żadnych okoliczności mających skutkować uznaniem by zasły przesłanki do zastosowania tego przepisu i odstąpienia od obciążania strony powodowej kosztami postępowania w sytuacji oddalenia powództwa.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną orzekając w oparciu o art. 385 k.p.c. Konsekwencją tego rozstrzygnięcia było zastosowanie art. 98 § 1 k.p.c. i obciążenie kosztami postępowania powodów zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy zarówno co do żądania głównego, jak i co do żądania ewentualnego zgodnie z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 265 ze zm.).

SSA Dariusz Chrapoński	SSA Barbara Konińska	SSA Aleksandra Janas
------------------------	----------------------	----------------------